

Nr 225.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare anslag till statlig lagerhållning.

(1:a avd.)

I proposition nr 288 har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 28 april 1939, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att upphandling och upplagring av varor intill ett sammanlagt belopp av 70,000,000 kronor må utöver tidigare för ändamålet avsedda belopp verkställas för statens räkning i huvudsaklig överensstämmelse med i berörda statsrådsprotokoll angivna riktlinjer;

dels till Statlig lagerhållning m. m. för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln utöver tidigare anvisat belopp ytterligare anvisa ett förslagsanslag av 1,200,000 kronor;

dels till Vissa omkostnader för statlig lagerhållning för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket utöver tidigare anvisat belopp ytterligare anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor;

dels till Beredning av vissa råvaror till färdigprodukter för upplagring för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket utöver tidigare anvisat belopp ytterligare anvisa ett reservationsanslag av 1,650,000 kronor.

Departementschefen har inledningsvis erinrat därom, att innevarande års riksdag bifallit Kungl. Maj:ts proposition nr 59 angående bemyndigande för riksgäldskontoret att ställa medel till förfogande för statliga inköp från utlandet.

Vidare har departementschefen erinrat, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 54 angående anslag till statlig lagerhållning enligt skrivelser den 28 mars 1939, nr 10, punkt 69, och nr 137, dels medgivit, att upphandling och upplagring av varor intill ett sammanlagt belopp av 70,000,000 kronor finge verkställas för statens räkning i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 20 januari 1939 angivna riktlinjer, dels till Statlig lagerhållning m. m. för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 3,000,000 kronor, dels till Vissa omkostnader för statlig lagerhållning å kapitalbudgeten för budgetåret 1939/40 under fonden för förslag till statsverket anvisat ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor, dels ock till Bered-

ning av vissa råvaror till färdigprodukter för upplagring å kapitalbudgeten för budgetåret 1939/40 under fonden för förlag till statsverket anvisat ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

På sätt framgår av omförmälda proposition nr 54, uppgår efter förenämnda riksdagsbeslut summan av de belopp, vilka ställts till förfogande för upphandling och upplagring av varor i beredskapssyfte för statens räkning, till 210,000,000 kronor, vilken summa i det närmaste motsvarar vad som, då beredskapslagringen genom beslut vid 1937 års riksdag påbörjades, av rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap beräknades för den totala lageranskaffningen.

I en den 20 april 1939 dagtecknad skrivelse har nu emellertid *statens reservförrådsnämnd* hemställt, att Kungl. Maj:t ville inhämta riksdagens medgivande till upphandling och upplagring av varor för statens räkning för ytterligare 70,000,000 kronor under budgetåret 1939/40 samt att i anslutning därtill vidtagna erforderliga åtgärder för utverkande av nödiga medel för bestridande av de med den sålunda ökade lagerhållningen förenade kostnaderna.

Reservförrådsnämnden har i sin berörda skrivelse erinrat, att nämnden hos Kungl. Maj:t gjort särskild framställning om att redan under innevarande budgetår få disponera 40,000,000 kronor av de enligt riksdagens skrivelse den 28 mars 1939 för verksamheten avsedda medlen.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

Statens reservförrådsnämnds framställning att redan under innevarande budgetår få för sin verksamhet disponera 40,000,000 kronor av det enligt riksdagens skrivelse den 28 mars 1939 för ändamålet avsedda beloppet å 70,000,000 kronor har av Kungl. Maj:t bifallits genom beslut den 21 april 1939. Enligt vad jag inhämtat hava av de sammanlagda belopp, som sålunda och tidigare ställts till nämndens förfogande för statlig lagerhållning, för närvarande disponerats omkring 150,000,000 kronor. Det framgår härav, att nämndens verksamhet fortskridit i väsentligt snabbare takt än som beräknades då medel för verksamheten tidigare i år begärdes av riksdagen. Med utgångspunkt härifrån torde böra antagas, att de för budgetåret 1939/40 planerade inköpen komma att hava ägt rum förhållandevis snart. Såsom rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap och nämnden framhållit synes det emellertid välbetänkt, att ytterligare beredskapslager uppläggas. Då det är olämpligt, att inköpsverksamheten skall behöva avstanna under någon tid av brist på medel, anser jag mig böra tillstyrka, att möjlighet till ytterligare inköp beredes redan vid innevarande års riksdag. Det av nämnden i sådant hänseende förordade beloppet, 70,000,000 kronor, torde kunna godtagas. Vid bifall till förslaget kommer summan av de för statliga inköp avsedda medlen att uppgå till sammanlagt 280,000,000 kronor. Jag erinrar, att det av riksdagen tidigare i år lämnade bemyndigandet för riksgäldskontoret att ställa medel till förfogande för förvärv från riksbanken av guld och valutor för ändamålet icke är begränsat till något visst belopp, varför ändring i berörda bemyndigande sålunda icke erfordras.

Såsom reservförrådsnämnden framhållit lära de för budgetåret 1939/40 anvisade anslagen för bestridande av olika med den statliga lagerhållningen förenade kostnader med den föreslagna ökningen av inköpsverksamheten icke bliva tillräckliga. Vad först angår det under tionde huvudtiteln för

ändamålet uppförda förslagsanslaget å 3,000,000 kronor, avsett för hyresersättning, försäkringar, administration m. m., beräknas kostnaderna för dessa ändamål komma att öka med omkring 1,200,000 kronor. Ehuru förevarande anslag har karaktär av förslagsanslag torde, med hänsyn till omfattningen av det ökade medelsbehovet, ett belopp av sistnämnda storlek nu ytterligare böra anvisas. Även för täckande av kostnader för varors lossning, transport inom landet, intagning i lagerlokaler, skatter och tullar, läser det bliva nödvändigt att anvisa medel, utöver det belopp av 6,000,000 kronor, som härför å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket för nästa budgetår redan anvisats. Reservförrådsnämnden har för hela den ökade varukvantitet, varom nu är fråga, beräknat ökningen av medelsbehovet å detta anslag till 5,300,000 kronor, men, med hänsyn till att viss tid förflyter mellan köp av varan och dess ankomst till landet, ansett sig kunna stanna vid att för närvarande ifrågasätta förstärkning av medeltillgången med 3,500,000 kronor, därvid förutsättes att ytterligare medel, i den mån sådana bliva erforderliga, kunna beviljas å tilläggsstat av nästa års riksdag. Mot detta förslag har jag ej något att erinra.

Reservförrådsnämndens förslag innebär vidare, att medel skola ställas till förfogande till täckande av utgifter för framställning vid järnverken av visst halvfabrikat, vilket därefter skall lagras för järnhanterings behov. Jag biträder även detta förslag, vilket ligger helt i linje med det vid innevarande års riksdag redan fattade beslutet om anvisande av ett anslag å 4,000,000 kronor till beredning av vissa råvaror till färdigprodukter. Mot den av nämnden framlagda beräkningen av det belopp, varmed ytterligare anslag för ändamålet nu skulle behöva begäras, har jag intet att erinra. Jag förordar alltså, att ökningen av medelsanvisningen bestämmes till 1,650,000 kronor.

De nu förordade medelsanvisningarna torde lämpligen böra ske å nya anslag med samma beteckning som de av riksdagen för enahanda ändamål redan beslutade. I riksstaten synas de nya anslagen böra skiljas från de äldre, förslagsvis genom särskild numrering. Däremot torde anslagen i budgetredovisningen böra sammanföras.

I den mån den ökade medelsanvisningen påverkar det tidigare omförmälda beräknade avskrivningsanslaget till Vissa omkostnader för statlig lagerhållning, kommer frågan senare att anmälas av chefen för finansdepartementet.

Utskottet.

Utskottet vill erinra därom, att innevarande års riksdag medgivit, att ett sammanlagt belopp av 70,000,000 kronor finge för nästa budgetår användas för upphandling och upplagring av varor för statens räkning. Departementschefens föreliggande förslag innebär, att ytterligare 70,000,000 kronor må få användas för ändamålet. Utskottet tillstyrker vad departementschefen sålunda föreslagit.

Såsom av departementschefen framhållits lära de för nästa budgetår anvisade anslagen för bestridande av olika med den statliga lagerhållningen förenade kostnader med den föreslagna ökningen av inköpsverksamheten icke bliva tillräckliga. Departementschefen har därför funnit sig böra föreslå, att utöver för ändamålet av innevarande års riksdag beviljade anslag anvisas till statlig lagerhållning m. m. 1,200,000 kronor och till vissa omkostnader för statlig lagerhållning 3,500,000 kronor. Utskottet tillstyrker de sålunda begärda ökade medelsanvisningarna.

Ej heller har utskottet något att erinra mot departementschefens förslag att

utöver det av innevarande års riksdag beviljade anslaget av 4,000,000 kronor till beredning av vissa råvaror till färdigprodukter för upplagring ett ytterligare belopp av 1,650,000 kronor anvisas för ändamålet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) medgiva, att upphandling och upplagring av varor intill ett sammanlagt belopp av 70,000,000 kronor må utöver tidigare för ändamålet avsedda belopp verkställas för statens räkning i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 28 april 1939 angivna riktlinjer;

b) till *Statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln utöver tidigare anvisat belopp ytterligare anvisa ett förslagsanslag av 1,200,000 kronor;

c) till *Vissa omkostnader för statlig lagerhållning* för budgetåret 1939/40 såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket utöver tidigare anvisat belopp ytterligare anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor;

d) till *Beredning av vissa råvaror till färdigprodukter för upplagring* för budgetåret 1939/40 såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket utöver tidigare anvisat belopp ytterligare anvisa ett reservationsanslag av 1,650,000 kronor.

Stockholm den 26 maj 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 224.
